QORTI TAL-APPELL
(SEDE INFERJURI)

ONOR. IMHALLEF MARK CHETCUTI LL.D.

Illum il-Hamis 16 ta' Mejju, 2019

Numru 1

Rikors Nru. 224/2006

Anthony Sammut

vs

Id-Direttur Ufficcju Kongunt

Il-Qorti,

Rat ir-rikors tal-appell ta' Anthony Sammut mis-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati tad-19 ta' Settembru 2018 fejn laqghet l-eccezzjoni tal-Ufficju Kongunt li r-rikors mressaq minn Sammut quddiem il-Qorti in segwitu ghan-notifika tal-ittra ufficjali tal-31 ta' Mejju 2006 lil Sammut ai termini tal-artikolu 466 tal-Kap. 12 kien sar fuori termine;

Rat ir-risposta tad-Direttur li issottometta li l-appell ghandu jigi michud billi s-sentenza tal-Qorti tla-Magistrati hi gusta u timmerita konferma;

Rat l-atti kollha u semghet lid-difensuri tal-partijiet;

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati li tghid hekk:

Kunsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti
Fl-ahhar seduta u cioe dik tas-27 ta' Gunju 2018, l-avukat difensur tar-rikorrenti issolleva leccezzjoni tal-preskrizzjoni kwinkwennali (minghajr ma indika l-ebda artikolu jew subinciz ta' artikolu li fuqha qed tigi ibbazata). Pero kif jirrizulta mir-rikors promotur, din l-eccezzjoni kienet diga giet sollevata mir-rikorrent ghal parti mill-ammont pretiz mid-Direttur intimat, 4 bhala t-tielet raguni ghala din il-Qorti ghandha tiddikjara l-pretensjoni tad-Direttur intimat infondata fil-fatt u fid-dritt.

Fi kwalunkwe kaz, qabel din il-Qorti tista' tippronunzja ruhha fuq l-eccezzjoni talpreskrizzjoni u r-ragunijiet l-ohra moghtija fir-rikors promotur, partikolarment l-allegazzjoni tan-nuqqas ta' kompetenza ta' din il-Qorti, din il-Qorti trid bil-fors tiddeciedi l-ewwel eccezzjoni tad-Direttur intimat li r-rikors promotur gie ipprezentat fuori termine, ghax jekk din l-eccezzjoni tigi milquha, din il-Qorti hija prekluza milli tindaga l-aggravji tar-rikorrent kif kontenuti fir-rikors promotur tieghu, jew l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni ulterjuri sollevata mill-avukat tar-rikorrent fl-ahhar seduta.

Fis-seduta tat-22 ta' Novembru 2006, l-avukat difensur tad-Direttur intimat ivverbalizza li loriginal tal-ittra ufficjali in kwistjoni ma nstabitx fil-process, u minflok ipprezenta kopja taghha u tal-pink card relattiva awtentikati bhala vera kopja mill-Prokuratur Legali Vanessa Magro, rapprezentant tad-Dipartiment tal-Artijiet. Fis-seduta tal-4 ta' Dicembru 2006 xehdet il-Prokuratur Legali Vanessa Magro li qalet li meta giet ipprezentata l-ittra ufficjali in kwistjoni hija zammet kopja taghha, u wara xi granet marret tivverifika fir-registru tal-Qorti u sabet ir-riferta posittiva, u kif inhi prattika taghha, hadet kopja tar-riferta, u zammitha fil-file flimkien mal-kopja tal-ittra ufficjali. Hija ikkonfermat il-kopja tal-ittra ufficjali u tal-pink card relattiva li kienet giet ezebita mill-avukat difensur tad-Direttur intimat. Hija qalet ukoll li wara li bdew dawn il-proceduri, regghet pruvat tfittex din l-ittra ufficjali fir-registru, u l-pink card relattiva, izda ma nstabux. Fil-fatt fis-seduta tas-27 ta' Gunju 2018, Emanuel Sciriha, Registratur tal-Qrati Civili u Tribunali, ikkonferma li l-ittra ufficjali kienet ghada mitlufa.

Fis-seduta tal-10 ta' Dicembru 2008 inghalqu l-provi fuq din l-ewwel eccezzjoni u l-kawza giet differita ghat-trattazzjoni fuq din l-ewwel eccezzjoni ghas-seduta tal-11 ta' Marzu 2009. F'dik is-seduta il-process ma nstabx u billi baqa' ma nstabx fis-seduta tal-11 ta' Jannar 2010, din il-Qorti (diversament preseduta) ordnat li l-process jigi rikostruwit.

Fis-seduta tas-26 ta' Mejju 2010, id-Direttur intimat ezebixxa kopja tad-dokumenti ipprezentati minnu f'dawn il-proceduri, u cioe r-risposta tieghu ghar-rikors promotur, nota tal-Kummissarju tal-Artijiet ipprezentata fl-20 ta' Ottubru 2006 li maghha hemm annessa kopja tal-ittra ufficjali datata 31 ta' Mejju 2006 mibghuta lir-rikorrent u l-pink card relattiva, awtentikati bhala vera kopja mill Prokuratur Legali Vanessa Magro u kopja tat-traskrizzjoni 5 tax-xhieda li l-Prokuratur Legali Vanessa Magro tat quddiem din il-Qorti fis-seduta tas-6 ta' Dicembru 2006.

Kif jirrizulta anke min-nota tar-Registratur tal-Qrati u Tribunali Civili ipprezentata fid-9 ta' Marzu 2012, biex jigi rikostruwit fl-intier tieghu, il-process kien jonqsu ir-rikors promotur tar-rikorrent u affidavit tar-rikorrent u fl-istess

nota r-Registratur qal li kellem lill-avukat tarrikorrent sabiex jingiebu dawn id-dokumenti. Pero, r-rikorrent, ghar-ragunijiet tieghu, dam jittratjieni biex jipprezenta dawn id-dokumenti minn Mejju 2010 sat-22 ta' Marzu 2018, wara li din il-Qorti, kif preseduta, informat lill-avukat difensur tar-rikorrent li jekk l-atti nieqsa mhux se jigu pprezentati fil-hin tal-gheluq tar-registru tal-ghada, kienet se tqis li r-rikorrent m'ghandux aktar interess f'dawn il-proceduri.

Fuq ordni ta' din il-Qorti, ufficjali tal-Qorti ipprezentaw print out mid-database tal-Qorti li turi meta dawn il-proceduri gew registrati fis-sistema komputerizzata tal-Qorti u ddifferimenti kollha ta' dawn il-proceduri, kif jirrizultaw mill-istess sistema.

Fit-trattazzjoni orali, l-avukat difensur tal-konvenut issottometta li din il-Qorti ma tistax ikollha "ic-certezza" li tilqa l-ewwel eccezzjoni stante li d-dokumenti originali kollha ntilfu, u fil-process hemm biss fotokopja. Fl-ewwel lok, il-Qorti tirreleva l-grad tal-prova fil-kamp civili huwa dak ibbazat fuq il-probabbilita u mhux ic-certezza assoluta. Il-prova tac-certezza assoluta lanqas hija rikjesta fil-kamp kriminali, ahseb u ara f'dak civili. Fit-tieni lok, kif sewwa osserva l-avukat difensur tad-Direttur intimat m'huwiex gust li ssir sottomissjoni li ma gietx migjuba l-ahjar prova, meta r-rikorrent ma ssolleva l-ebda eccezzjoni fir-rigward talfotokopji ipprezentati u tat-traskrizzjoni tax-xhieda tal-Prokuratur Legali Vanessa Magro, li del resto ma kien hemm xejn x'izomm lir-rikorrent milli jerga' jingungi lil din ix-xhud biex tixhed, jew jaghmlilha kontro-ezami. Inoltre, mill-atti ma jirrizultax li r-rikorrent ezercita ddrittijiet tieghu li se mai seta' kellu taht l-Artikolu 192 tal-Kodici ta' Procedura Civili li jitratta d-drittijiet ta' parti li tallega li l-kopji li rceviet ma jkunux sewwa bhall-original.

Fis-sottomissjonijiet orali, l-avukat difensur tar-rikorrent jissottometti wkoll illi "jidher car li anke fil-kopja kien hemm zball fid-data." Mill-atti ma jirrizulta li kien hemm l-ebda zball fiddata fil-kopja tal-ittra ufficjali. L-unika zball fid-data li jirrizulta li kien hemm kien fid-data tal-prezentata tar-rikors promotur ta' dawn il-proceduri li rcieva id-Direttur intimat. Dan jirrizulta mir-risposta tal-istess Direttur intimat fejn jghid hekk "r-rikors li gie minnu (cioe 6 mir-rikorrent ipprezentat) nhar il-11 ta' Lulju 2006 (jidher li bi zvista t-timbru jindika 2005)." Ghal xi raguni id-Direttur intimat ma pprezentax kopja tar-rikors promotur minnu ipprezentat, pero fi kwalunkwe kaz, hu car li l-annu tat-timbru tal-Qorti kellu jkun 2006 u mhux 2005 – ghax l-ittra ufficjali in kwistjoni giet ipprezentata fil-31 ta' Mejju 2006 u nnumru moghti lir-rikors promotur mir-registru tal-Qorti huwa 224/06.

Issa mill-fotokopja tal-pink card ezebita, jirrizulta li r-rikorrent gie notifikat bl-ittra ufficjali in kwistjoni flimkien mad-dikjarazzjoni guramentata tad-Direttur intimat fl-10 ta' Gunju 2006, u minn Dok RB1 ipprintjat minn Gaetana Aquilina, deputat registratur tal-Qorti, u ikkonfermat bil-gurament minnha, jirrizulta li dawn il-proceduri gew registrati fis-sistema komputerizzata tal-Qorti fis-26 ta' Lulju 2006 (Ara fol. 204 tal-process). Huwa veru li fir-risposta tieghu, id-Direttur intimat jghid li r-rikorrent ipprezenta r-rikors tieghu fil-11 ta' Lulju 2006, pero din il-Qorti ma tara l-ebda raguni valida ghalfejn ghandha tiskarta dak li jirrizulta mis-sistema komputerizzata tal-Qorti. Fi kwalunkwe kaz, anke jekk din il-Qorti, ghall-grazzja talargument biss, kellha tiehu id-data tal-11 ta' Lulju 2006, bhala d-data li fiha gie ipprezentat ir-rikors promotur, xorta jibqa l-fatt li mill-provi

jirrizulta li ghaddew iktar mill-20 jum, preskritti fl-Artikolu 466(2) tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili, bejn il-gurnata li fiha r-rikorrent gie notifikat bl-ittra ufficjali in kwistjoni u d-data li fiha gie intavolat irrikors promotur odjern. Ir-rikorrent ma ghamilx l-icken tententattiv sabiex jikkontesta dawn id-dati bi provi kuntrarji.

Konsegwentement huwa lampanti li r-rikors promotur odjern gie ipprezentat fuori termine u huwa irritu u null.

In vista ta' din il-konkluzjoni, din il-Qorti hija prekluza milli tikkunsidra l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni sollevata mir-rikorrenti fis-seduta tas-27 ta' Gunju 2018, stante li tali eccezzjoni tista' biss tigi ikkunsidrata minn din il-Qorti, kieku dawn il-proceduri gew istitwiti validament skond il-ligi.

Konkluzjoni
Ghal dawn ir-ragunijiet, il-Qorti:
1. Tilqa l-ewwel eccezzjoni tad-Direttur intimat u tiddikjara li r-rikors promotur tal-proceduri odjerni huwa irritu u null stante li gie pprezentat wara li skada t-terminu t'ghoxrin jum min-notifika tar-rikorrent tal-ittra ufficjali prezentata fil-31 ta' Mejju 2006, u tad-dikjarazzjoni guramentata annessa maghha, kif preskritt ai termini l-Artikolu 466 subinciz (2), tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta.
2. Konsegwentement tiddikjara li l-ittra ufficjali prezentata fil-31 ta' Mejju 2006 flimkien mad-dikjarazzjoni guramentata maghha annessa, li giet mibghuta mid-Direttur intimat u notifikata lir-rikorrent ghandha l-effett daqs li kieku gudikat talqorti kompetenti.
3. Konsegwentement tastjeni milli tiehu konjizzjoni tal-eccezzjoni tal-preskrizzjoni kwinkwennali sollevata mill-avukat difensur tar-rikorrent fis-seduta tas-27 ta' Gunju 2018.
4. L-ispejjez kollha in konnessjoni ma' dawn il-proceduri ghandhom jigu subiti mir-rikorrent.

Ikkunsidrat

L-aggravju tal-appellant huwa s-segwenti:

1. Il-Qorti tal-Magistrati zbaljat meta iddecidiet fuq il-kwistjoni tat-terminu ghal prezentata tar-rikors quddiemha meta messa iddeciediet l-ewwel il-lanjanzi l-ohra sollevati ta' natura ta' ordni pubbliku bhal ma huma n-nuqqas ta' kompetenza, il-ligi applikabbli u l-preskrizzjoni. Dan inghad ghax jekk il-procedura uzata mill-ufficcju kienet nulla jew inammissibbli, allura taqa' l-bazi kollha tal-procedura addottata mill-Ufficcju.

Il-Qorti tqis li l-fatti li taw lok ghal din il-vertenza kienu s-segwenti. Anthony Sammut kien gie notifikat b'ittra ufficjali ai termini tal-artikolu 466 tal-Kap. 12 biex ihallas is-somma ta' Lm8,136.40 arretrati ta' cens dovuti minnu fuq art fil-limiti ta' Birkirkara.

Hu kien irceva din l-ittra ufficjali fl-10 ta' Gunju 2006. Ghalkemm jidher li hemm diskrepanza fid-data meta Anthony Samut ipprezenta r-rikors quddiem il-Qorti tal-Magistrati jidher li dan sar jew fil-11 ta' Lulju 2006 jew 26 ta' Lulju 2006, kif rilevat mill-Qorti tal-Magistrati (ara pagna 6 tas-sentenza tal-Qorti) u kwindi f'kull kaz oltre l-ghoxrin jum imsemmija fl-artikolu 466(2) tal-Kap. 12.

Fir-risposta ikkontesta l-validita tal-ittra ufficjali ghal diversi ragunijiet fosthom li l-ammont mitlub ma kienx jaqa' fil-kompetenza tal-Qorti u ghalhekk l-att gudizjarju hu null; il-pretensjoni ta' hlas ta' cens ma kinitx taqa' fil-krediti li jaqghu taht il-Kap. 466; il-pretensjoni kienet in parti preskritta ai termini tal-artikolu 2156(a) tal-Kap. 16; in oltre hu ikkontesta li hu debitur ghax kien zviluppa l-art u trasferiha lil terzi u l-cens kien inqasam u kien qed jithallas lil Ufficcju.

L-appellant fl-appell tieghu mhux jikkontesta li r-rikors tieghu sar oltre l-ghoxrin jum preskritti mill-ligi skont l-artikolu 466(2) tal-Kap. 12 u allura irendi l-ittra ufficjali bhala sentenza u kwindi titolu ezekuttiv ghax teknikament ma saret ebda oppozizzjoni ghat-talba tal-Ufficcju Kongunt, izda qed jinsisti li l-Qorti tal-Magistrati qabdet il-kwistjoni minn sieqha u kellha tidhol fil-mertu dwar jekk l-ittra ufficjali kellhiex l-elementi necessarji li titqies bhala valida fil-ligi, tenut kont tal-aggravji mressqa minnu quddiem il-Qorti tal-Magistrati kontra l-validita tal-istess ittra ufficjali.

Din il-Qorti issib li dan l-appell ma fih ebda mertu. Qabel il-Qorti setghet biss tqis tistax tisma l-appell kellha bil-fors tqis jekk l-procedura mressqa quddiemha kinitx proceduralment regolari biex il-parti jkollha udjenza quddiem il-Qorti u dritt li tinstema.

L-artikolu 466(2) tal-Kap. 12 jghid testwalment u bla ebda lok ghal interpretazzjoni illi l-ittra ufficjali ghandha l-effett ta' sentenza, sakemm id-debitur ma jressaqx rikors fi zmien ghoxrin jum minn notifika biex jopponi ghat-talba. Jidher li d-debitur ma ressaqx ir-rikors f'dan it-terminu u ghalhekk il-Qorti korrettement ma kinitx adita mill-ligi bil-poter li tisma tali oppozizzjoni.

Din il-Qorti tirriferi ghas-sentenza **Giuseppe Caruana vs Charles sive Charlie Psaila,** Appell, 21 ta' Marzu 1997 li giet imhaddna fis-sentenzi ricensjuri **Earthcare Company Limited vs Kunsill Lokali Valletta**, Appell Inferjuri, 7 ta' Novembru 2008 u **Mirjana Kovecevic vs Myoka Management Ltd**, Appell Inferjuri, 12 ta' Frar 2010, fejn intqal li l-osservanza tat-termini stabbiliti fil-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili u f'ligijiet ohra specjali li jirregolaw il-kondotta tal-proceduri quddiem il-Qorti jew quddiem it-Tribunal huma ta' ordni pubbliku u ma jistghu bl-ebda mod jigu injorati u lanqas bil-kunsens tal-partijiet rinunzjati jew mibdula.

Kif imbaghad intqal fis-sentenza **Salina Wharf Marketing Limited vs Malta Tourism Authority**, Appell mill-Bord ta' l-Apelli dwar it-Turizmu, 12 ta' Dicembru 2007), "In-natura inderogabbli tat-termini processwali ggib b'konsegwenza illi dwarhom ma jistghux jigu applikati provvediment sanatorji jew ta' rimessjoni ankorke d-dekors inutli taghhom ma jkunu imputabbli lill-parti interessata. Dan ghal motiv illi dik l-improrogabilita' hi hekk necessarja ghal-raguni ta' certezza u, ukoll, ta' uniformita".

La darba r-rikors jitqies li qisu ma sarx ghax barra mit-terminu akkordat mill-ligi allura l-kontenut tieghu hu irrilevanti ghax ma jistax jigi kunsidrat quddiem il-Qorti. Ir-rimedju tal-appellant zgur mhux dak ta' appell quddiem din il-Qorti li ma ghandhiex poteri iktar milli kellha l-Qorti tal-Magistrati fuq il-kwistjoni.

Decide

Ghal ghal dawn ir-ragunijiet l-Qorti qed tichad l-appell ta' Anthony Sammut, u tikkonferma s-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati tas-19 ta' Settembru 2018, bl-ispejjez ghall-appellant.

Onor. Mark Chetcuti LL.D.
Imhallef

Anne Xuereb
Deputat Registratur